

humorist Börne — „se stresó vsi biki, kedar se odkrije kaka nova resnica.“

A tudi nikdar se ni kalila tako resnica, kakor se dan danes. Poglejmo n. pr. naše javno menenje. Kdo je dela? Naši časnikarji. A kako grdo ravnajo ti z resnico. Večina ljudstva si ne more pridobiti družega prepričanja o položaji sveta, nego onega, ki se ji pridiguje po časnikih. Žalibog, da pridigujejo po časnikih „resnico“ največ nesramni židje, izpodeni pisarji in drugi jednaki ljudje.

Slovenski pregovor pravi: „Otroci in norci resnico govore.“ A mnogi otroci so že v prvi mladosti tako popačeni, da se lažejo, da se moramo kar čuditi njihovi predrznosti. Pač so ti vselej pokvarjeni od starejih. Nepokvarjen otrok ljubi vselej resnico. Laž tedaj ni prirojena nikomur, kakor morda mislijo oni, kojim je potreba, lagati se.

(Dalje prih.)

Občni zbor „Zaveze slov. učiteljskih društev“

v Novem Mestu, 4. in 5. kimovca 1895.

I. Zborovanje odposlancev.

V sredo, 4. kimovca ob dveh popoldne zbralo se je v veliki dvorani „Narodnega doma“ 60 odposlancev učiteljskih društev po Kranjskem, Primorskem in Štajerskem, katere je I. podpredsednik „Zaveze“ gospod ravnatelj J. Lapajne pozdravil tako-le:

Slavni zbor zastopnikov slovenskih učiteljskih društev!

Lani je na mojem mestu pozdravil cenjene odposlance slavnih slovenskih učiteljskih društev blagi gospod Vojteh Ribnikar, vrli predsednik slavne učiteljske „Zaveze“. Tega vrlega tovariša nam je smrt vse prehitro pobrala. Ž njim je zgubila dolnje-logaška šola svojega vrlega voditelja, šolnika, katerega ne bode mogoče tako hitro nadomestiti. Naša „Zaveza“ pa je ž njim zgubila svojo glavo in rekel bi svoje srce, kajti ranjki naš predsednik je z bistrim duhom in očesom vodil naše prvo društvo in iskreno ljubil vseskupno slovensko učiteljstvo, kateremu je želel dobre organizacije in trajne složnosti. Ranjki je zaslužil, da mu slovensko učiteljstvo, združeno v „Zavezi“, ohrani blag spomin ne samo v svojem srcu, ampak da mu postavi vidni spomenik.

V letošnjem letu sta se od slovenskega učiteljstva za večno preselila še dva druga šolnika: to je bil prezaslužni prvak slovenskega šolstva in učiteljstva, Andrej Praprotnik in njegov zvesti prijatelj Matej Močnik. Prvega smemo imenovati velikana na slovenskem šol-

skem polji, drugega pa mirno in tiho delujočega slovenskega šolnika. Ohranimo tudi tema dvema blag in trajen spomin!

Dobro organizovana slovenska učiteljska društva so tudi v preteklem letu dokaj vrlo delovala in se lepo razvijala. To velja posebno o štajerskih, nekoliko pa tudi o kranjskih in primorskih učiteljskih društvih. Želeti je, da bi tudi v bodoče ne opešala, in da bi se ogrela še tista učiteljska društva, katera so v minoli jednoletni dobi kazala premalo življenja. — Da bi naše zborovanje obrodilo najboljši sad slovenskemu učiteljstvu, slovenskemu ljudskemu šolstvu, je moja najsrčnejša želja. In s to željo otvorim zbor odposlancev — prav iskreno pozdravljajoč Vas vse častite gospodičine odposlanke in gospode odposlance!“

Potem se je konstatovala navzočnost ravnateljstvu naznanjenih odposlancev — in je poročal tajnik gospod J. Šega imenom odbora o delovanji „Zaveze“ od zadnjega glavnega zbora. Dotično poročilo glasi se tako-le:

„Slavna skupščina!

Čast mi je, poročati tudi letos o delovanji upravnega odbora „Zaveze“. A predno pričnem, dovoljujem si še omeniti imena onih, katere smo lansko leto še gledali med saboj, a jim je kruta neizprosna smrt med tem pretrgala za vedno življensko nit. Našteval pač ne bom vseh žrtev, ker tudi v pretečeni dobi je bila žetev smrti bogata, da prebogata. Spomnim naj se le onih mož, kateri so nam bili tako rekoč vzor, zvezda vodnica. Nenadomestljivo izgubo zadržala nam je smrt, ko nam je pobrala našega dičnega predsednika Vojteha Ribnikarja v najlepši, najkrepkejši moški dobi. Njega zasluge ne bom omenjal slavnej skupščini, vsaj je pač občne znano, kaj je bil V. Ribnikar. — Slična izguba zadela je slovensko učiteljstvo, ko je preminol in k večnemu počitku legel starosta slovenskih učiteljev, kristalni značaj, Andrej Praprotnik. Slava njiju in vseh umrlih spominu. (Slava! Slava! Slava!)

Vse delovanje upravnega odbora oziroma direktorija „Zaveze“ se je sukalo tako rekoč jedino le o podjetju „Knjižnice za mladino“. Predsedništvo imelo je radi tega dve seji in sicer obe v Dol. Logatci. Prva seja bila je v listopadu pret. leta, kjer se je tako rekoč sestavil proračun in drugo. Te seje udeležila sta se še razven ranj. Ribnikar-ja in moje malenkosti gospod Janko Leban, tedaj še kot načelnik ocenjevalnega odbora in gosp. Andrej Gabršček. Lepe nade so nas takrat navdajale, a žal da so bile le nade, ki se niso vresničile. Druga seja je pa bila meseca mal. travna, katere se je vdeležil tudi gosp. Funtek ter podjetju obljubil svojo pomoč. Celo podjetje, katero je prekoristno za razvoj in napredek našega naroda, pa ni vzbudilo tistega navdušenja, tiste podpore, katero bi moralo. Bilo se je boriti z raznimi za-

prekami, in jedino nesebično požrtvovalnost gosp. And. Gabrščka nam je zahvaliti, da je sploh „Knjižnica za mladino“ na svetu. Gosp. Gabršček zasluži najtoplejšo zahvalo. Prva zapreka je bila pač ta, da je razpadel ocenjevalni odsek. Gospodje so se pač zbalili dela. Druga ovira je bila ta, da so nas zapustili slovenski pisatelji, posebno pisatelji-učitelji skoro popolnoma na cedilu, in da je prvi zvezek moral prinesiti nekaj prestavljenega in po tujem izvirniku spisane, mesto kaj izvirnega. To nam je dalo veliko moralno zaušnico in razkrilo slovenskemu svetu našo golo revščino. Tretja ovira je bila, da so skoro istočasno s „Knjižnico za mladino“ zagledala druga slična podjetja, pa kar je posebno važno, izdavana od slovenskih učiteljev, beli svet! Četrta ovira je bila in je še ona mlačnost, s katero so slovenski učitelji in vsled tega slovenski narod, sprejeli novo podjetje. Ko bi vsak slovenski učitelj dobil le jednega naročnika, potem bi pač stvar stala na tako trdnih tleh, da bi se ne bilo bati za obstanek. Vsa čast onim gospodom tovarišem, ki so v resnici nabrali lepo število naročnikov.

Potem je poročal društveni blagajnik. Gospod Kernc toži, da se je malo društev odzvalo svojej dolžnosti ter poslalo „Zavezi“ določene prispevke. Vsled tega tudi blagajnik še ni mogel več odbornikom izplačati potnih troškov k odborovim sejam. Blagajnik apeluje na odposlance, naj bi delali na to, da bodo posamezna društva točneje storila svojo dolžnost. Sicer pa se je vzelo blagajnikovo poročilo na znanje; izvolili so se trije pregledovalci računov, ki so pa našli vse v redu in dali blagajniku absolutorij.

Potem je dobil besedo gospod urednik, da poroča o stanji „Zavezinega“ glasila. Poročevalec povdarja, da se podjetje duševno lepo razvija, a lahko bi se še vse bolj, ko bi ga učiteljstvo tudi v gmotnem oziru dovolj podpiralo. Žal pa, da se v tem oziru šopiri neka mlačnost, ki vtogne postati podjetju sčasoma celo nevarna. Čemu bi si tó prikrivali! Naročnina le prav neredno priteka in stari dolžniki so tako zanikerni, da se za opomine upravnistva še zmenijo ne! Radi tega ima urednik prav težko stališče, kajti tiskarna zahteva, (kar je popolnoma prav!) sproti svoj zaslužek in se brani list dalje tiskati, če se ji zaslužek ne izplača. Tudi so gospodje pri tiskovnem društvu že nejevoljni, da se stari dolg, ki znaša 2500 gld., nič ne zmanjša, kar pa bi se lahko zgodilo, ko bi dolžniki „Popotnikovi“ storili svojo dolžnost. Toda, ker ni upati, da bodo dolžniki z lepa storili svojo dolžnost, čast „Zaveze“ pa zahteva, da se v kratkem, če ne celo, vsaj deloma poravnava stari dolg pri tiskarni, pač ne bode kazalo drugega, kakor, da se proti zanikernežem odločno in resno postopa.

K temu predmetu so potem govorili gospod Rustija, ki je predlagal, naj bi se še enkrat vsi dolžniki opomnili na svojo dolžnost,

gospod Kuret, meneč, naj bi se za „Popotnika“ delala reklama po političnih listih z inserati . . . in drugi gg. delegatje. Vsi pa so pripoznali, da je stvar resna in da se mora zgoditi izdaten korak. Ko je še poročevalec pojasnil nekatere nebistvene razgovore, sta se oba predloga soglasno sprejela. Končno je še predlagal gospod Bezlaj:

1. Z ozirom na slabo gmotno stanje naj „Zaveza“ vsako leto pri občnem zboru priredi koncert ter vsaj 50% čistega dohodka odda svoji blagajni.

2. Okrajna učiteljska društva naj se naprosijo, da večkrat priredijo koncerte z dobrodelnim namenom, ter vsaj polovico čistega dobička naklonijo „Zavezi“.

Oba predloga sta se soglasno sprejela.

Gospod nadučitelj J. Rustja je potem predlagal, da se naj imenujeta častnima članoma „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dva vrla moža, izvrstna in zaslužena šolnika, ki delujeta neumorno v povzdigo slovenskega učiteljstva in šolstva, profesor na mariborskem učiteljski, gospod Janez Koprivnik ter nadzornik, ces. svetnik, prof. Fran Vodopivec iz Gorice. Ta predlog je bil z viharним odobravanjem sprejet. — Za njim je predlagal gospod Armin Gradišnik, da imenuj „Zaveza“ še tretjega moža svojim častnim članom, moža, ki ga pozna ves slovenski svet kot apostola češko-slovenske vzajemnosti in velikega prijatelja slovenskega učiteljstva, katero prijateljstvo je že v raznih prilikah dejanski pokazal — gospoda Jan Lego v Pragi. Z velikanskim navdušenjem je bil vsprejet tudi ta predlog.

Gospod predsednik je potem zborovanje zaključil. Vršiti bi se potem še morale seje posameznih odsekov, a pevske vaje so večino udeležencev odtegnile, tako, da se je zbralo le nad 30 šolskih vrtnarjev, ki so se prav živahno razgovarjali. (Dalje prih.)

Občni zbor „Národne Šole“.

Letošnji občni zbor „Národne Šole“ je bil dné 18. kimovca zvečer v prostorih II. mestne deške šole. Običajnemu pozdravu predsednika Fel. Stegnarja na došle člane, je sledilo poročilo društvenega tajnika, ki slove:

Koliko besedi, koliko reklame gre mej svet, ko se snuje kaka nova reč, ko se prireja kratka veselica, ko se obhaja kaka slavnost!

In vender je mnogokrat ves napor, združen s takimi podjetji, le majhne, prehodnje vrednosti.